Кримський вісник

ГАЗЕТА ІНФОРМАЦІЙНОГО АГЕНСТВА «КРИМ СЬОГОДНІ»

№1 2020

ЛІТОПИС «УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ КРИМУ»

УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ, РОСІЙСЬКЕ МАЙБУТНЄ

14 жовтня 2015 року в російському Криму почала діяти Регіональна громадська організація «Українська громада Криму». З того часу культурне життя республіки важко уявити без активістів української діаспори. Члени РГО «Українська громада Криму» займаються культурним просвітництвом всупереч поширеним чуткам серед західних політиків, які впевнені, що український етнос позбавлений можливості розвиватися та зберігати культурну ідентичність на території півострова.

Сьогодні товариство активно налагоджує та поглиблює дружні зв'язки між братніми російським і українським народами. Відродження, зміцнення, розвиток духовних, культурних, творчих, наукових, ділових зв'язків з Україною та українськими громадами інших країн — це головна мета громади. Члени громади — активні діячі громадськості. Голова Ради РГО «Українська громада Криму» Анастасія Гридчина регулярно стає учасницею міжнародних майданчиків ООН та ОБСЄ.

Виховання української етнічної самосвідомості, популяризація української культури, мови, традицій серед інших національностей — напрями роботи членів організації, які вони реалізують за рахунок проведення цілої палітри яскравих та різноманітних свят. Найяскравіший з них — Фестиваль української культури «Обжинки».

Весела традиція збору врожаю перетрансформувалася у свято, яке влаштовують щорічно 28 серпня. Захід не залишає байдужим жодного. Мешканці та гості Криму із задоволенням беруть участь у колективних танцях, конкурсах й співають улюблені українські пісні. Під час фестивалю, дотримуючись традицій предків, господареві (господині) свята дарують останній скошений у полі сніп. Цей дар приймає голова ради «Української громади Криму».

Але це не весь спектр заходів, які впроваджує «Українська громада Криму». Не менш важливий напрям у діяльності організації посідають пам'ятні заходи з покладанням квітів до пам'ятників Т. Г. Шевченка, Лесі Українки, І. Я. Франка тощо. Серед студентів і школярів в дні народження українських авторів проводяться літературні вечори. Організація здійснює діяльність зі збереження пам'яті та культурної спадщини талановитої вишивальниці, почесного жителя міста Сімферополя, Героя України В. С. Роїк. Завдяки намаганням «Української громади Криму» одна з нових вулиць міста Сімферополя отримала ім'я цієї майстрині. Також за підтримки ДБУРК Медіацентр ім. І. Гаспринського в співдружності з керівництвом організації в 2018 році надрукували Альбом вишивки та візерунків В. С. Роїк — «Пісні, гаптовані нитками».

В 2017 році затвердили Асамблею слов'янських народів Республіки Крим. До неї увійшли Російська, Українська і Білоруська громади Республіки Крим. Організація прагне сформувати відкритий діалог національних громад слов'янських народів. Об'єднаними зусиллями Асамблея зберігає пам'ять про важливі події слов'янської культури: Хрещення Русі, День слов'янської писемності та культури, День сім'ї, любові та вірності тощо.

В умовах сучасності дуже важливою темою стає патріотичне виховання молоді та збереження справжньої історії нашої великої Батьківщини. Одним з пріоритетів цього напряму стала пам'ять про Велику Вітчизняну війну. Меморіальними заходами організація відзначає День Перемоги, День визволення України від німецько-фашистських загарбників, День визволення Криму від німецько-фашистських загарбників, пам'ятні дати блокадного Ленінграда, і захисту Міст-Героїв. Серед Героїв Радянського Союзу, пам'ять про яких «Українська громада Криму» зберігає на території Республіки Крим, такі особистості як Василь Горішній, Людмила Павличенко, Микола Кузнєцов, Марія Байда.

«Українська громада Криму» є активним діячем в інформаційному просторі півострова. У 2019 році почав свою роботу інформаційний Інтернет-портал «Переяславська рада 2.0». Особливістю сайту є мовлення українською та російською. Поряд із цим організація почала видавати друковане періодичне видання — журнал «Крим сьогодні». Унікальність проектів полягає в тому, що на території Російської Федерації не існує аналогічних інформаційних агентств. Редакція та співробітники порталу вважають першочерговим завданням для себе — висвітлення важливих політичних і культурних подій, які відбуваються в Росії, Криму та в Україні. Газета «Кримський вісник», яку ви тримаєте в руках, стала яскравим доповненням діяльності членів громади та видається за підтримки культурних установ Республіки Крим.

«Українська громада Криму» — це громадське об'єднання яке поряд із молодіжною енергією успішно пропагує багатовікові традиції українського народу. Це важлива риса, яка дозволить організації зберігати культурну ідентичність і не втратити актуальності. Керівництво громади запрошує кожного, хто любить українську культуру і вважає її за рідну, приєднатись! Також ви маєте змогу спостерігати за нашою діяльністю у соцмережах.

Ст. 2

Презентація журналу «Крим сьогодні»

Літо 2020 року для кримчан почалося з важливої та значущої події для багатонаціонального суспільства півострова — відбулася презентація першого україномовного періодичного видання — журналу «Крим сьогодні»!

Ст. 4

Кримські спогади про Лесю Українку

Якщо йти набережною Ялти та звернути до одної з чисельних вузьких вуличок, можна завітати до старовинного двоповерхового будинку на вулиці Єкатерининській. Саме тут зберігає свої старовинні експонати музей ім. Лесі Українки, відкритий до 120-річного ювілею від дня народження української поетеси.

В КРИМУ ВІДБУЛАСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПЕРШОГО УКРАЇНОМОВНОГО ЖУРНАЛУ «КРИМ СЬОГОДНІ»

Літо 2020 року для кримчан почалося з важливої та значущої події для багатонаціонального суспільства півострова — відбулася презентація першого україномовного періодичного видання — журналу «Крим сьогодні»! Презентація журналу «Крим сьогодні» відбувалась під час пандемії коронавіруса, але цей нелегкий час навпаки дозволив багатьом глядачам вільно ставити питання до спікерів та сформувати багатосторонній діалог.

«Крим сьогодні» — важливий крок у культурному житті Криму для тих людей, які люблять й поважають українську мову та культуру. Видання розповідає читачеві про актуальні новини Криму, про розвиток півострова та сучасні тенденції всього світу. На сторінках журналу можна прочитати культурно-просвітницькі матеріали, збагатити свій арсенал знань, ознайомитись з концепціями різних авторів. «Крим сьогодні» — це журнал про життя в Криму, про правдиві події, які не залишать байдужими кожного.

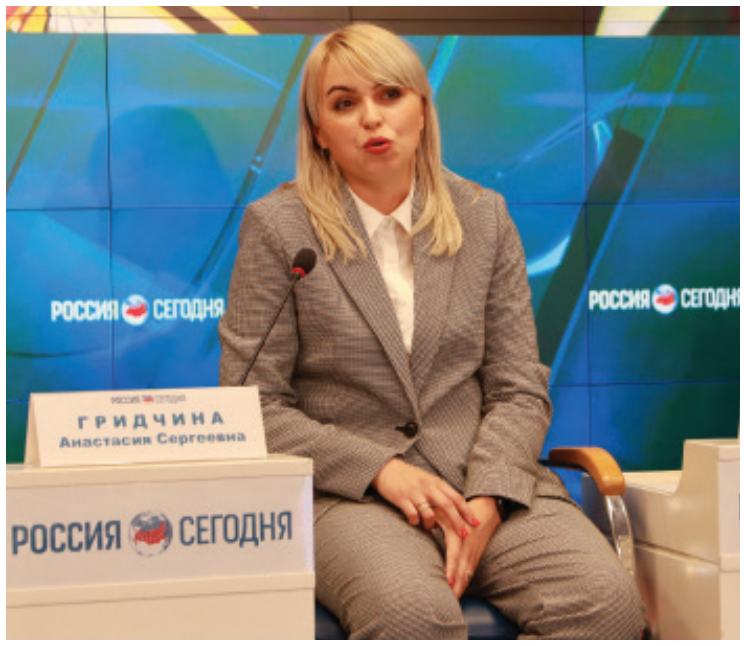

Презентація журналу відбулася на платформі МІА «Росія сьогодні». З першим випуском україномовного журналу «Крим сьогодні» онлайн-глядачів і гостей презентації ознайомили авторитетні спікери та шановні друзі РГО «Української громади Криму». Серед них були — Георгій Мурадов, Михайло Афанасьєв, Григорій Іоффе, Альберт Кангієв, а також безпосередньо Анастасія Гридчина — головний редактор журналу «Крим сьогодні».

Першим завдяки відеозв'язку привітав Постійний Представник Республіки Крим при Президентові Російської Федерації Георгій Мурадов:

«*Вітаю 300-тисячну українську громаду Криму та всіх, хто з повагою ставиться до української мови, а це, як я вважаю, більшість кримчан, з виходом кримського друкованого видання українською мовою. Журнал «Крим сьогодні» — результат політики Росії та влади Криму щодо чіткого дотримання національних, мовних, культурних та інформаційних прав українців Криму*».

Георгій Мурадов також відзначив у своєму зверненні, що журнал «Крим сьогодні» не лише розповідає про багатогранне життя в Криму, але й своїм змістом сприяє налагодженню міцних дружніх стосунків між російським та українським народами.

Лейтмотивом першого номера журналу «Крим сьогодні» стала тема Великої Вітчизняної Війни та її Героїв. Прояви мужності та хоробрі вчинки наших захисників — це той скарб, який ми повинні зберігати у пам'яті поколінь. Автори журналу віддали шану всім, хто кров'ю та потом здобув Велику Перемогу. На сторінках журналу своє місце знайшли не тільки Герої української національності, але й інших народів Криму.

«Ми всі повинні жити у злагоді та дружбі — саме цій темі й присвячений перший випуск журналу «Крим сьогодні». Влада Республіки Крим завжди буде сприяти розвитку як ЗМІ, так і дружбі між народами. Адже, як ми знаємо, на території Криму проживає понад 176 національностей», — зазначив у своїй промові міністр внутрішньої політики, інформації та зв'язку Республіки Крим Михайло Афанасьєв. Він побажав успіхів та розвитку цьому проекту, висловив надію, що екземплярів журналу «Крим сьогодні» стане набагато більше. Редакторський цех журналу заявив, що видання буде друкуватись кожні три місяці. Цього року побачать світ ще три випуски.

На презентації обговорили тему розбрату з українською владою. В Україні немає такого позитивного ставлення до російської мови, як в Росії до української вважає голова Громадської палати Республіки Крим Григорій Іоффе: «*У той час, коли сьогодні в Україні забороняють громадянам цікавитись російським мистецтвом, наприклад, зразками класичної літератури, яку сьогодні важко віднести до представників тієї чи іншої національності... У той час, коли в Україні відбуваються події, які ще 5, 10 років тому ніхто з нас не міг собі уявити, ми презентуємо журнал, написаний українською мовою*».

«Крим сьогодні» посів важливе місце у медіапросторі півострова, адже українці займають 2-е місце за чисельністю серед діаспор, що мешкають у Криму.

«*Журнал «Крим сьогодні» — це цеглинка в реставрації взаємин між братніми народами — росіянами та українцями. Те, що сьогодні ми беремо участь в презентації журналу «Крим сьогодні» свідчить про те, що в Криму влада приділяє значну увагу питанням розвитку та збереження відносин народів Криму. І державний комітет у справах міжнаціональних відносин проводить велику роботу для підтримки української мови та культури*», звернувся до аудиторії голова Державного комітету у справах міжнаціональних відносин Альберт Кангієв. Він акцентував увагу на важливості та необхідності підтримки владою таких проектів, як журнал «Крим сьогодні», бо вони сприяють злагоді та миру у республіці.

Головний редактор журналу «Крим сьогодні» в своєму виступі висловила подяку Главі Республіки Крим та кримському уряду за надану допомогу та підтримку в створенні журналу: «З 2015 року ми — РГО «Українська громада Криму» — дійсно планували надрукувати видання українською мовою в російському Криму. Журнал «Крим сьогодні» видано завдяки підтримці Глави Криму Сергія Валерійовича Аксьонова, бо громадській організації було б важко реалізувати такий проект самостійно.

Журнал вже користується величезним попитом, бо ще до його презентації повний тираж був розподілений між освітніми установами та державними бібліотеками Республіки Крим.

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА НА БЕРЕГАХ КРИМУ

ІСТОРІЯ КРИМСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Крим — багатонаціональний регіон, який відрізняється найбільшою злагодою поміж своїх мешканців. Тут споконвіку проживає безліч народів. Одним з них є український етнос — зараз за чисельністю він поступається тільки російському. Кримчан з українським народом поєднує багатовікова історія, яка почалася багато років тому.

ПОЧАТОК ЗАСЕЛЕННЯ КРИМУ

Історія українців в Криму починається в далекому 1774 році. Саме цього року Російська імперія уклала Кючук-Кайнаджирський мирний договір з Османською імперією: за його умовами Кримське ханство отримує незалежність від османів, а за Росією закріплювалося місто Керч та форпости — Азов й Кінбурн. Вагому роль у російсько-турецькій війні зіграли запорізькі козаки. За це вони були нагороджені імператрицею Росії Катериною II. За її Указом козакам на пільгових умовах дарували землі на Керченському півострові. Поблизу Керчі запорожці стали займатися землеробством, залишивши військові походи в минулому.

У 1783 році Кримський півострів увійшов до складу Російської імперії. Ця подія поклала початок другій хвилі заселення півострова українцями. Українські селяни внесли вагомий вклад в освоєння земель та вдосконалення інфраструктури півострова. Наприклад, кріпаки з Володимирської та Чернігівської губерній заснували в Сімферопольському повіті села — Олексіївку та Ганнівку. Засновники села Насипного Феодосійського повіту — селяни з Харківської та Курської губерній. Кінець XVIII — початок XIX століть також ознаменувалися прибуттям селян з Воронезької, Полтавської та Чернігівської губерній.

Наймасштабніший етап населення Криму українцями був у 1860-ті роки XIX століття після завершення Кримської війни та скасування у Російській імперії кріпосного права. Всі ці події були величезним поштовхом для заселення кримських земель українцями.

КУЛЬТУРА ТА ПОБУТ ПЕРШИХ УКРАЇНЦІВ У КРИМУ

Спочатку перші українці селилися в землянках. Господарство залежало від навколишнього типу місцевості та сусідства. Надалі українці зводили житла. Так описував побут українців єпископ Таврійський та Сімферопольський Гермоген: «Малороси ведуть господарство охайно, часто білять стелю, стіни всередині та зовні, часто поправляють підлогу, посипають її піском. Зрідка перед будинками видніються садки, з яблунями, абрикосами, сливами, вишнями, виноградом, іноді саджають квіти та чагарники». Господарство кримських українців залежало від місцевості розселення: в степовому Криму українці заводили худобу та займалися хліборобством, жителі Сімферопольського повіту рубили ліс й випалювали деревне вугілля, а в Перекопському повіті — добували сіль. Українці, які розводили овець, виготовляли вовняний одяг та килими. Українські жінки часто пряли й ткали, займалися рукоділлям і вишивали сорочки з рушниками.

Родини українців були патріархальними — на чолі сімейства виступав батько. Незважаючи на це, велика частина розпорядчих функцій лежала на тендітних плечах жінки. З давніх-давен діти в українських сім'ях шанували і поважали своїх батьків і називали на «Ви». Про високі моральності українців писали в книзі 1877 року «Народи Росії. Мальовничий альбом»: «Народ цей стоїть на високому моральному рівні. Між малоросами мало зустрічається вад. Чесність їх нагадує патріархальні часи, а крадіжки трапляються майже ніколи не відбуваються».

ВІД ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ ДО НАШИХ ДНІВ

У XX столітті українське населення продовжувало поповнювати Кримський півострів — українці приїжджали з різних куточків країни. Сплеск населення Криму українцями припав на 1920-1930-ті роки. На півострів стали переїжджати численні українські сім'ї, артілі та сільські громади, які подали клопотання для видачі їм земель.

Восени 1944-го року уряд СРСР закликав громадян приїхати до Криму і почати відновлення господарства, яке зруйнували нацисти під час окупації півострова. Так, багато українців, як справжні патріоти та законослухняні громадяни, переїхали до Криму і вкладали сили у його розквіт. Українці оселилися в Алуштинському, Балаклавському, Бахчисарайському, Білогірському, Куйбишевському, Старокримському, Судакському і Ялтинському районах. Кожному переселенцю дарували будинок і «підйомні» кошти. Колгоспи переселенців отримували сільськогосподарську техніку, автомашини, садовий інвентар, велику рогату худобу та овець тощо.

До цього часу українці поступово припинили підтримувати національні традиції та культуру, будувати житло за старим зразком і виконувати культурні звичаї та обряди. Вони стали обирати одяг «на міський зразок», вважаючи за краще одягатись таким чином, а не традиційні вишиванки. Фабричні вироби стали замінювати меблі зроблені предками. З огляду на державну політику атеїзму, українці не святкували традиційні релігійні свята. Однак більшість українських родин зберігають культурну пам'ять і сьогодні: зберігають національні костюми, відзначають традиційні свята та здійснюють необхідні обряди.

Сьогодні в Криму проживає близько 345 тис. українців — це 16% від загального населення. Сьогодні безліч щасливих українців проживає в Криму, активно беруть участь в культурному житті півострова і прекрасно ладнають з численними етносами, що проживають на півострові.

Стаття підготовлена за матеріалами ДБУ РК «Кримський етнографічний музей»

Кримські спогади про Лесю Українку

Спадщина, яку зберігає Музей ім. Лесі Українки в Ялті

Якщо йти набережною Ялти та звернути до одної з чисельних вузьких вуличок, можна завітати до старовинного двоповерхового будинку на вулиці Єкатерининській. Саме тут зберігає свої старовинні експонати музей ім. Лесі Українки, відкритий до 120-річного ювілею від дня народження української поетеси. 25 лютого 1991 року у відреставрованому будинку була відкрита постійна експозиція, що розповідає про кримський період життя поетеси «Леся Українка і Крим». Експозиція була розміщена на другому поверсі будівлі та займала чотири зали. Лейтмотивом експозиції став образ чайки і знайомство поетеси з морем. Сьогодні ця будівля зберігає пам'ять декількох поколінь та приваблює перехожих різним фасадом.

Усередині можна знайти різні речі, зокрема стільці, на яких сидів художник Левітан або дзеркало, яке пам'ятає відображення Марини Цвєтаєвої. Музейний комплекс займає два поверхи: безпосередньо на першому поверсі знаходиться музей дореволюційної культури Ялти, а на другому — музей Лесі Українки.

З дитинства відома українська поетеса Леся Українка була дуже хворобливою дитиною. У 1881 р. після того, як Леся впала взимку під лід, вона

захворіла на кістковий туберкульоз. Від того часу і почалася її «війна» із недугом. Лікарі рекомендували Лесі лікування у теплих краях, тому шляхи її подорожей лежали на південь. Вона досить часто їздила до Криму, відвідувала Саки, Ялту, Балаклаву, Євпаторію. В загальному складі Леся Українки провела на півострові три роки. Вона назве береги республіки — «колискою своєї творчості». На теренах Криму народилися її твори зі збірок «Кримські спогади» і «Кримські відгуки». Тут вона працювала над перекладами творів Шекспіра і Байрона.

На Єкатерининській вулиці, тоді вона звалася вулицею Літкінса, Леся Українка жила, коли вперше приїхала до Криму. Спочатку українська поетеса мешкала у флігельному приміщенні панського особняка купчихи Лещинської, але незабаром Леся оселилася в прибутковому будинку, де зараз і знаходиться експозиція.

24 серпня 2001 року, стару експозицію змінила нова — «Ломикамень/Saxifraga», що розповідає про життєвий і творчий шлях Лесі Українки. Лейтмотивом виставки став образ квітки ломикамеию, який поетеса зустріла, піднімаючись на гору Ай-Петрі. Квітка була маленькою, але все подолавши пробивалася крізь камінь, як і Леся Українка, яка боролася, долала свою хворобу і не сумувала.

Сьогодні музей зберігає важливі для поетеси речі, наприклад, гранатове намисто, яке сама Леся вважала своїм талісманом. Тут зберігаються і декілька поштових листівок написаних рукою письменниці. Поетеса не мала свого житла в Криму, вона була лише квартиранткою. Відновити інтер'єр кімнати, яким він був за її життя, але робітники будинку-музею створили обстановку за описом самої поетеси в п'єсі «Блакитна троянда». Усі речі тут автентичні, вони зберігають відбиток того часу, коли українська письменниці перебувала на території півострова.

В основну експозицію музею входить: виставка бандур, прижиттєві видання творів поетеси, фотознімки рідних і близьких, малюнки к. XIX — н. XX ст., Українські національні костюми. Також збереглися й інші предмети побуту родини письменниці, з меблів тут представлені: буфет, диван, стіл, стільці, вішалка, дзеркало, сімейні реліквії з сервізу Косачів — чайник і маслянка. Також можна побачити аптечку Лесі Українки. Дівчина перебувала в Ялті вже у важкому стані, втрачаючи свідомість від запаморочень, їй доводилося всюди з собою носити ліки.

Співробітники завжди радісно зустрічають гостей і відвідувачів музею. Екскурсії проводять російською та українською мовами, за бажанням відвідувача. Нажаль, у зв'язку з аварійним станом будівлі та другого поверху сьогодні Ялтинський історико-літературний музей був змушений закрити експозицію, присвячену українській поетесі. Але співробітники відділу «Музей Лесі Українки» продовжують свою роботу. Меморіальні речі та прижиттєві збірки поетеси сьогодні представлені в експозиції структурного підрозділу «Культура Ялти XIX — першої чверті XX ст.». Тут же представлені ялтинські періоди життя українських діячів культури — поета, лікаря Степана Руданського та письменника, агронома Михайла Коцюбинського.

Розділи, присвячені Лесі Українці та іншим діячам української літератури, були внесені в літературну експозицію структурного підрозділу «Культура Ялти XIX — першої чверті XX ст.» на прохання відвідувачів. Адже питання української культури і літератури зберігає свою актуальність і в російському Криму. Крим завжди був багатонаціональним і культурну спадщину в кожній родині переходить з покоління в покоління, від епохи до епохи. Музеї ж є хранителями цих народних цінностей і традицій, і музей Лесі Українки — не виняток.

В останній раз Леся Українка була в Криму в 1908 р. Вона перебувала в будинку лікаря Розанова, на фасаді цього будинку збереглася бронзова меморіальна дошка із зображенням поетеси. Леся Українка дуже полюбила кримський півострів. Тут вона відчувала себе добре після лікування і бачила чудові пейзажі, які намагалася залишити в своїй творчості, про які писала з любов'ю. В Ялті Леся Українка працювала над своєю останньою поемою «Іфігенія в Тавриді», але поетеса так і не встигла її закінчити.

У 1972 році, навпроти музею був встановлений пам'ятник Лесі. До столітнього ювілею поетеси, автор і скульптор Г. Н. Кальченко, передала пам'ятник в дар місту. Леся Українка зображена так, немов сидить на морському березі та міркує про щось своє. Підніжжям для статуї стали брили, які спеціально підняті з морської глибини біля гори Аю-Даг.

Стаття підготовлена за матеріалами музею ім. Лесі Українки

ЛЮДИНА ПОЧИНАЄТЬСЯ З РОДИНИ

ДЕНЬ СІМ'Ї, ЛЮБОВІ ТА ВІРНОСТІ ВІДСВЯТКУВАЛИ У СІМФЕРОПОЛІ

8 липня 2020 року в парку культури та відпочинку ім. Ю. Гагаріна у столиці Криму відбулося святкування Всеросійського дня сім'ї, любові та вірності. Це свято – важлива подія для багатьох сімейних пар, які дотримуються слов'янських традицій. На території півострова ця подія вже стала традиційною і має свою історію.

Історія свята

Незважаючи на шанування сімейних традицій, якими завжди була багата слов'янська культура, День сім'ї, любові та вірності стали святкувати лише в 2008 році. Але варто зауважити, що православні віруючі відзначали цей день і раніше. 8 липня церква святкує День Петра і Февронії – святих, які свого часу стали прикладом справжньої вірності та любові. То був союз люблячого подружжя, образ якого пройшов крізь роки.

За часів СРСР релігійні свята здебільшого не відзначалися, вони не мали масового характеру, церковні інститути не мали сили. Більш широко Петра і Февронію стали вшановувати з початку 90-их років XX століття. Центром святкування стало російське місто Муром, де знаходяться мощі святих. У 2000-х роках XXI сторіччя до Дня Петра і Февронії присвятили День міста Мурома. Зважаючи на те, що святі уособлювали ідеальний символ люблячої сім'ї, адміністрація міста Мурома запропонувала зробити День Петра і Февронії всеросійським святом родини. Згодом ідея отримала розвиток. У 2006 році 20 тис. жителів міста Мурома підписали звернення про «Всеросійський день подружньої любові і сімейного щастя (як вшанування благовірних князів Петра і Февронії Муромських)», де просили зробити 8 липня днем, який буде присвячений духовним і моральним сімейним цінностям. У 2008 році свято отримало статус всеросійського і з цього часу святкується щорічно саме 8 липня.

Кримське святкування

8 липня вже стало традиційним святом для жителів півострова. З 2010 року в Криму День сім'ї, любові та вірності святкується щорічно. Щоб привітати щасливі сімейні пари, які щойно одружилися та ті, які вже пройшли спільний шлях подружнього життя, до парку культури та відпочинку ім. Ю. Гагаріна Сімферополя приїжджають люди з усіх куточків Криму. Кожного року це свято проходить з концертами, дитячими розвагами, великою кількістю фотозон тощо. Цього року для безпеки громадян і дотримання епідеміологічних норм, які запобігають поширенню коронавірусної інфекції, організатори скасували традиційний концерт та більшість масових розваг.

Але здебільшого свято не втратило своєї особливої атмосфери. Яскраві костюми, смачні ласощі, подарунки молодятам і нагорода «гігантам» подружнього життя – це лише мала частина торжеств. Традиційно в організації свята приймають національно-культурні автономії та громадські організації республіки. Кожен учасник намагається здивувати гостей заходу. РГО «Українська громада Криму» також разом із друзями та колегами з Асамблеї слов'янських народів Республіки Крим традиційно взяли участь у святкуванні Дня сім'ї, любові та вірності. Члени організації влаштували невелику виставку народно-прикладного українського промислу, яка викликала великий інтерес з боку гостей свята різного віку. Також в рамках свята українська громада влаштувала розіграш саморобних вінків, які були виготовлені з колосся пшениці.

Традиційно ініціатором святкових заході в Сімферополі була член наглядової ради Міжрегіональної громадської організації «Руська єдність» Олена Аксьонова, для якої сімейні цінності завжди були першочерговими. Вона неодноразово підкреслила важливість інституту сім'ї та в своєму коментарі для нашої редакції розповіла про історію Дня сім'ї, любові та вірності. «У 2010 році Кримська єпархія побачила, що це свято відзначається в Росії (Крим тоді перебував у складі Україні) та ініціювала його проведення в Криму. Партія «Руська єдність» підтримала проведення цього свята, адже ми розуміли, що це важливо для нашої культури. Найголовніше для людини – родина. Особистість формується з сім'ї. Дуже важливо дати зрозуміти підростаючому поколінню, що це свято – не просто формальність, а демонстрація важливості виховання в традиційній сім'ї. Кожна родина будується на взаємоповазі та довірі, що роблять осередок суспільства міцним. Сім'я – це ті люди, які йдуть з нами протягом усього життя», – зазначила Олена Олександрівна. Також Олена Аксьонова розповіла про різницю між святкуванням Дня сім'ї, любові та вірності та Дня святого Валентина, який святкують на Заході: «Кожен наголошує на тому, що йому подобається. Мені День святого Валентина незрозумілий. Мені складно усвідомити, чому це «свято» вчить. День сім'ї, любові та вірності про вічне. Я – за вічне».

Вічне – це не просто слово у цьому разі, це одна зі складових міцної родини. Щоб кохання стало вічним, потрібна наполеглива спільна робота подружжя, тому однією з найважливіших складових Дня сім'ї, любові та вірності є церемонія нагородження медаллю «За любов і вірність». Медаль отримують подружні пари, які живуть разом 25 років і більше, «які здобули популярність серед співгромадян в якості фортеці сімейних устоїв» і «виховали дітей гідними членами суспільства». Нагородження відбувається на регіональному та федеральному рівнях.

Це свято оточує всіх атмосферою любові та родинного затишку. Відзначаючи такі пам'ятні дати, ми зберігаємо розуміння про те, що сім'я – найважливіше, що є в нашому житті. Людина починається з родини.

ЖІНОЧА СІЧ: ЯК УКРАЇНКИ ТВОРИЛИ ІСТОРІЮ

Майже всі підручники та посібники з історії України розповідають, що на Запорізькій Січі жінок не було.

Мовляв, козакам під страхом смерті заборонялося приводити жінок на Січ. У цій статті ми розвіємо будь-які сумніви на рахунок того, чи брали жінки участь у військовому житті Козацької України.

Картина **Андрія Ляха**

Життя козаків-запорожців зводиться, як правило, до відречення козаків від сімей і повне зосередження їхніх моральних, розумових і фізичних зусиль на військовій справі. А мірилом ставлення козацтва до жінок автори обирають відому українську пісню про козацького зверхника Сагайдачного:

«Що проміняв жінку
На тютюн та люльку,
Необачний!...»

Картина **Миколи Пимоненка**

«Безшлюбний», скептично налаштований до жіноцтва козак подається як незаперечний український архетип чоловіка наче «очоловічена» модель українського суспільства. Формування козацтва було лише одним з аспектів багатогранного культурного й суспільного життя українського народу XVI–XVII ст.

Отак поза увагою істориків опинилося українське жіноцтво, а пройдений шляхтянками, міщанками, козачками і простими селянками життєвий шлях наче канув в Лету, залишаючи чорну прірву в нашому історичному пізнанні...

А може жінки Козацької України та справді не полишили вагомого історичного сліду, достатнього для відтворення образу жіночої активності?

Річ утім, що в кінці XIX ст. зусиллями знаних вітчизняних істориків Пантелеймона Куліша, Аполлона Скальковського та Дмитра Яворницького була сформульована концепція, згідно з якою постать жінки в межах Вольностей Війська Запорозького Низового буцімто розглядалась козацтвом як небажана, а то й меншовартісна.

Посилаючись на «регулу» — «неписаний статут Запорозького товариства», Скальковський твердив про те, що всі чини і звання війська Запорозького, від кошового до полкового хорунжого, одержувало тільки товариство, тобто нежонаті козаки, одружені ж ніякого чину і посади обіймати не могли.

Право сидіти зимівниками також могло мати тільки товариство зі своїми служителями, або молодиками, записаними по куренях (або ні), але теж холостими. Батько міг жити «із синами або родичами, якщо ці останні по куренях вважалися, але жодної жінки в зимівниках не було і бути не могло».

Відтоді історіографічний штамп про «безшлюбність» запорозького козацтва та небажаність присутності жінки в межах військового табору — Січі став відправним пунктом усякого мислення при розгляді питань пов'язаних з історією українського козацького війська.

Але чи відповідає дійсності така версія жіночої присутності у просторі Запорожжя?

Спробуємо подивитись на пройдений шлях українських жінок того часу крізь призму традицій життєустрою людей тієї епохи. Для цього, відгородивши мозок від вірусу сучасності, ще раз вчитаємось в сюжети легенд і переказів з теренів колишнього Запорожжя, в сторінки козацьких літописів, письмових джерел, а також в рядки історичних пісень і дум, які й досі зберігають дух та присмак козацької епохи.

Не пізніше 1578 року шляхтич Свентослав Оржельський (1549—1598), відомий в Великопольщі своєю розважністю та політкоректністю, створив латиномовний рукопис авторських хронік «Справи безкоролів'я по смерті безсумнівній Сигізмунда Августа».

Описуючи життєустрій «війська Низового», він, відбиваючи тогочасні уявлення про побут та повсякденність низових козаків, зазначив, що мешкають козаки на берегах та численних островах Дніпрових; усі піші, будують дивно легкі морські човни, що здатні з легкістю витримувати хвилі морські.

На тих човнах спускаються до Очакова, де Дніпро впадає в Чорне море, і навіть далі за

Картина **Миколи Пимоненка**

Картина **Опанаса Сластіона**

море. Живуть лише зі здобичі. Нападають на суші і на морі на Татар особливо і на Турків. «Гніздяться з дружинами та дітьми на островах, котрими Дніпро буяє, і можуть виставити до 8,000 жовнірів. Назва їх Низовці або Низові походить з того, що сидять на нижньому Дніпрі.

Інформацію про участь українських жінок у різного роду військових змаганнях подає не лише значна кількість історичних джерел, але й різноманітні письмові джерела. Серед усних історичних джерел, записаних поза межами Нижньої Наддніпрянщини, особливо виділяється історичний переказ про войовничих жінок з міста-фортеці Буші.

Коли переважна частина чоловіків захисників фортеці загинула, жінки та дівчата продовжували чинити опір частинам польського війська, аж доки дружина бушанського сотника Звисного Олена не підпалила пороховий льох.

Джерела свідчать про те, що в козацьких таборах часто знаходилась значна кількість жінок, які супроводжували козацькі загони в походах.

Це, як правило, були, «білоголові» — дружини козацької старшини та заможних козаків, «дівки-бранки», куховарки, ворожки-чарівниці», оточені гуртами помічниць, які, за необхідності, виконували різноманітні функції — від сестер-жалібниць до зв'язкових і шпигунок.

Сучасник розгрому підрозділу козацького полковника Донця під містом Заславлем, польський поет середини XVII ст. М. Кучкаревич зазначав, що ввірвавшись в козацький табір, поляки захопили «козацьку чарівницю Солоху», яку спочатку піддавали тортурам, а потім, за твердженням Кучкаревича, спалили.

Картина **Лариси Єрмак**

Автор козацького літопису Самійло Величко, описуючи бій під Заславлем, також наголошує на участі в ньому принаймні двох жінок — сестри полковника Донця, яку визначає як учасницю козацького герця і «чарівницю», та її товаришки. Хоча літописець не підтверджує факту спалення «чарівниці», проте зазначає, що поляки піймавши ту «чарівницю з її товаришкою, повтинали їм шиї».

В історичній пісні про козака Супруна («Ой не знав козак»), який, потрапивши в ординський полон, передає сестрі лист з проханням про допомогу, розповідається про військову звитягу сильної жінки, степової амазонки, яка воювала з нападниками на пограниччі і «гнала бусурманів у полон».

Таким чином, маємо підстави наголосити на тому, що войовнича козацька спільнота пов'язана з активною участю жінок у бойових діях козацьких підрозділів, захистом степових поселень від нападників, визволенням з неволі бранців тощо.

Військова активність жінок згідно історичних документів постає скоріше як нормативний елемент повсякденного життя степової спільноти, а не як аномалії, об'єкту висміювання жіночої ініціативи чи зневаги.

Виходячи з цього, специфіка жіночого повсякдення в культурному просторі Запорожжя полягає не в його відсутності, а навпаки — в присутності жіночого чинника в унормованих щоденних практиках войовничого козацтва.

Картина **Ольги Дарчук**

АРКАДІЙ ВАКУЛЕНКО – народився в м. Луганськ. В армії служив в Ансамблі пісні та танцю Групи Радянських військ в Німеччині. Був ведучим програм російською та німецькою мовами. Після строкової служби працював в цьому ж ансамблі 8 років. Після Німеччини працював в різних філармоніях: луганській, полтавській, донецькій, кримській державних філармоніях. Працював в групах: Тамари Міансарової, Юрія Богатикова, Софії Ротару тощо. В репертуарі має сольні літературні програми: «Вірую...Люблю... Сподіваюся...» (В. Шукшин), «Гумор народів Криму», «Кримський чарівник» (В. Орлов). Захоплюється поетичною творчістю, автор 4-х збірок гумористично-ліричних (місцями — сатиричних) мініатюр. Член Спілки письменників Криму.

Аркадій Вакуленко дуже любить українську мову. Одна зі збірок автора видана українською — «Веселе українське слово», за що він і був прийнятий до Національної Спілки письменників України. Разом з Анатолієм Потієнко, відомим письменником — краєзнавцем Аркадій Вакуленко бере участь в гумористичному суспільстві «Посмішки Пегаса». Останнім часом поет бере активну участь у житті РГО «Українська громада Криму»

«ПІСНЯ ПРО ЧОРНЕ МОРЕ»

Чорне море — ти казкове,
Чорне море колискове.
І гойдають твої хвилі
Величезні кораблі.
Є багато див на світі,
Що легендами повиті.
Але Кримське Чорне море —
Диво дивне на землі.

Чорне море — ти античне,
Чорне море — романтичне.
Пам'ятають твої хвилі
Одіссея і Ассоль.
І сьогодні ти яскраве
І усміхнено-ласкаве.
І для мене Чорне море —
Щастя сонячний пароль!

Чорне море — ти безкрає,
В Чорнім морі сонце грає.
Диво дивне це казкове
Напридумали боги.
І в яких краях не буду,
Чорне море не забуду.
Не забуду твої хвилі,
Кримські чудо-береги!

«ЗАЦВІТАЄ СОНЯШНИК»

Зацвітає соняшник,
Золотавий соняшник.
Він завжди до сонечка
Личко поверта.
Хочу, щоб і милий мій
Був зі мною вірним би,
І мене до серденька
Ніжно пригортав.

Зацвітає соняшник —
Золота голівонька!
А над ним виспівує
Пісню жайворон.
Я з тобою,милий мій,
Хочубуть щасливою,
До твойого серденька
Трапити в полон!

Зацвітає соняшник,
Наче сонця копія.
Він своєю постаттю
Землю веселить.
Ми з тобою,милий мій,
Будемо щасливими,
Будем один одного
Гаряче любить.

Зацвітає соняшник,
Золотавий соняшник.
Світлою надією
Є він для людей.
Ми з тобою, друже мій,
Будемо одружені,
Золотих,як соняшник,
Матимем дітей!

«ОРЕЛ»

— Добрий вечір, куме Йване!
Як твоя житуха?
— Та нічого, як-то кажуть,
Ще на місці вуха!
— А здоров›я?
— І здоров›я, бачиш, у порядку!
Вчора в мене народилось
П'яте онучатко!
— П'яте, кажеш?
Ну, орел ти!
Що тут говорити?!.

«ПІСНЯ ЩАСТЯ»

Життя мені всміхається,
Як сонце на весні.
І любиться-кохається
Так радісно мені!

Хай кажуть, що минаються
Так швидко юні дні.
Вони не забуваються,
Як зоряні вогні!

Я хочу,щоб співалася
Ця пісня без кінця.
І щастям наповнялися
Усіх людей серця!

Хай сонечко всміхається
І музика звучить,
Хай любиться-кохається,
Душа, як птах, летить!..
Летить... Летить...
До щастя долетить!

— Чого-чого, а онуків
Ще вмію робити!

«ШИЛО НА МИЛО»

Розлучився старий
З бабою старою
– Хай їй чорт! Уночі
Не дає спокою!

Так хропе! Так хропе,
Люди дорогенькі!..
Словом, вигнав стару,
Та взяв молоденьку!

По-під ручку веде
Пишногруду кралю
І плювати йому
На усі моралі!

Зато в домі тепер
Благодать і тиша —
Молода не хропе,
Нервам спокійніше...
Спить старий від душі! —
Жіночки не чує,
Бо вона, молода,
Вдома не ночує!

«МАЙБУТНІЙ ЧАС»

Ставить вчителька питання
В десятому класі:
— Як ви скажете: «КОХАЮ»
В майбутньому часі?

Посміхнулися дівчатка,
Та лише для виду...
Але кожна подумала:
— Буде: — ЗАМІЖ ВИЙДУ!

«СУЧАСНА БАЙКА»

До космічної Ракети
Під час рихтування,
Підлетів Горобчик сірий
Із таким питанням:

— Скажи мені, Ракетонько,
Воно тобі треба —
Рватися, мов ненормальна,
У високе небо?!

І промовила ракета
Гордо, норовисто:
— Ох, який же ти, Горобчик,
Примітивний чисто!

Якби тобі інженери
Хвостик підпалили,
То і ти б рвонув у небо
З усієї сили!

* * *

Как не крути, как не верти,
А жизнь — сплошное ассорти!
В цім асорті є гіркота,
Є і медова сладість.
Но, главное! — два языка!
Дві мови нам на радість!
Мы — братья испокон веков
І нам у дружбі жити,
Мы все из Киевской Руси,
Ми всі слов'янські діти!

Кримський вісник
ГАЗЕТА ІНФОРМАЦІЙНОГО АГЕНСТВА «КРИМ СЬОГОДНІ»
№1 2020

Видавець: ДАУ РК «Медіацентр ім. І. Гаспринського». Газета видається на кошти, виділені Державним комітетом у справах міжнаціональних відносин

Свідоцтво про реєстрацію: Інформаційне агенство «Крим сьогодні» № ФС77-78-535

Адреса редакції: 295011 м. Сімферополь, вул. Самокиша, 30, офіс 111а

Відповідальна за випуск: *Гридчина А. С.*

Надруковано в друкарні ТОВ «МАНДАРИН» Сімферопольський район, с. Фонтани, вул. Чкалова, 65. Тел.: +7 (978) 71 75 722
E-mail: mandarin.print@mail.ru; https://mandarin-print.ru
Спосіб друку – офсетний. Обсяг – 8 сторінок.
Підписано до друку 28.07.2020.
Наклад 500 прим. Замовлення №